

határán (Pósa Lajos) szav. Weitner VII. o. t. Ezer év (Szaboleska Mihály) szav. Ilanics M. VI. o. t. Az ezeréves jubileumra (Palágyi Lajos) szav. Schranz J. V. o. t. Szózat, énekl. az egész közönség.

A sátoralja-ujhelyi r. kath. főgymnasium ünnepélyének a műsora következő: Szózat. Énekl. a főgymn. ifj. énekkara. Alkalmi beszéd. Irta: Rády József, k. r. tanár. felolvassa Kovács Endre, k. r. tanár. Fohász. Énekl. a főgymn. ifj. énekkara. Alkalmi költemény. Irta: Farkas Andor VIII. oszt. t., szavalja Klein Lajos VIII. oszt. t. Magyar népdalok. Előadja: a főgymn. ifj. zenekara. Magyar rohaminduló. Irta: Liszt Ferencz, zongorán előadják: Várkonyi Béla VIII. oszt. t. és Ember Lázló VII. oszt. t. Árpád ébredése. Irta: Vörösmarthy Mihály. Személyek: Árpád — Farkas Andor, VIII. o. t. Költő — Klein Lajos, VIII. oszt. t. Színész — Bajusz Zoltán, VIII. o. t. Sirszellem — Rác József, VII. oszt. t. Apa — Tóth Alajos, VIII. oszt. t. Fiu — Szirmay Ödön, V. oszt. t. Napszámos — Krausz Jenő VII. oszt. t. Öreg ember — Misenkó József VII. oszt. t. VI-ik Magyar rhapsodia. Irta: Liszt F. Előadja Várkonyi B. VII. oszt. Magyarok bejövetele. Előadja az ifj. zenekara. Beszéd. Tartja: Várkonyi B. VIII. oszt. t. Szép Ilonka. (Melodráma.) Irta: Vörösmarthy M., zenéjét szerzé Erneyi József. Előadják: Bajusz Zoltán és Várkonyi B. VIII. oszt. t. Rákóczi induló. Előadja az ifj. énekkara.

Az iglói ág. ev. főgymnasium, az iglói állami tanítóképezde és az iglói polgári fiu iskola a magyar állam ezeréves megalapításának s fenállásának emlékeztetere f. évi május hó 9-én d. e. 11 órakor a gymnasiumi torna terén megható iskolai ünnepélyt rendezett, melyet megelőzött egy a római katolikus, mint az evangélikus s zsidó templomokban tartott istentisztelet. Az ünnepélyen Igló város színe java jelen volt. A műsor a következő: Rákóczi-induló. Vegyes kar zenekar kísérettel. Előadták a főgymnasiumi dal és zene körök. Ünnepi beszéd tartotta: Fischer Miklós, gymn. igazgató. Erkel Hymnusa. Előadták a gymn. és képezdei dalkörök. A magyarok Istene, Petőfitől, szavalta Stesanyák Róbert IV. éves képezdei növendék. Ima, Pósa L.-tól, Szavalta: Bartha Gyula gymn. VIII. oszt. tanuló. Major Gy: Árpád sirja, férfi négyes, énekelte a képezdei dalkör. Záró beszéd. Tartotta Arányi Antal tanító képezdei igazgató. S végül a Szózat, Egressy B.-tól, melyet a közönség az ifjúsággal együtt énekel. (2000 lélek) Ezzel az ünnepély véget ért. Vasárnap a város ki volt világitva,

s az ifjúság és a tüzoltók lampion körmenetet rendeztek, s voltak mintegy 500-an.

A székesfehérvári kath. főgymnasium május 9-én ünnepelte meg a millenniumot. Az alkalom rendkívüliségéhez mérten a város vezéregyéniségei és notabilitásai valamennyien jelen voltak. Maga az ünnepély az intézet dtsztermében ment végbe, két szakaszból állt, iránya hazafias és történelmi. Az egésznek érdeme főt. dr. Horváth Cyrill tanár, önképzőköri elnöké, ki hónapok óta szorgoskodott a siker biztosításán. Az énekkart főt. dr. Nass Bertalan vezette. Műsor: I. szakasz. Kölcsey Hymnus. Előadja az ifjúság vegyeskara. Megnyitó. Tartja dr. Horváth Cyrill, tanár. Händel: Sargs. Előadják: zongorán Kaltenecker V. 8., harmoniumon Námesy M. 6., hegedün Horalek Gy. 8. és Dobinger V. 7. osztályu tanulók. Vásárhelyi András éneke 1508-ból. Karra alkalmazta Bogisreh M. Énekl. az ifjúsági kar. Tóth Kálmán: Tinódi. Szavalja Fajkiss F. 8. o. t. Tinódi. énekek. Vegyeskara Lányi Ernőtől. Előadja az ifj. énekkar. Mendelssohn: Trio. Előadják: hegedün Horalek E. zongorán Kaltenecker V. harmoniumon Say V. Káldy: kurucz nóták. Zongorán négy kézre előadják: Havranek J. és Nagy Zs. 6. o. tanulók. Várady Antal. Abrányi Kornél: Rákóczy Rodosteri. Melodráma. Szavalja: báró Fiáth Ferencz 8. o. t. Zongorán kíséri Say Viktor 8. o. t. czimbalmon, Kiss Emil 7. o. t. harmo. Námesy M. 6. o. t. II. szakasz. Erkel Ferencz: «Hunyadi László» nyitánya. Előadják: Kaltenecker V és Say V. Petőfi: Ledőlt szobor. Szavalja Moczer Lure 8. o. t. Kéler: Alföldi búcsúhangok. Hegedün előadja Horulek Gyula, zongorán kíséri Say V. Tóth Kálmán: Kik voltak a honvédek? Szavalja Perl Imre 8. o. t. Arany János kapi: Rákhel siralma. melodráma. Szavalja: Ereky Károly 8. o. t. zongorán kíséri Kaltenecker V. Székely: Honi emlékem. Zongorán előadja: Kaltenecker Vikor. Vörösmarty. Szózat. Előadja az énekkar.

A mohácsi m. kir. áll. polgári fiu és leányiskola f. május hó 9-én az intézet tornahelyiségében Magyarország ezredéves fenállásának emlékére iskolai ünnepélyt és f. hó 14-én kirándulást rendezett. Május 9-én reggel fél nyolcz órakor az összes növendékek nemzeti zászló alatt hálaadó isteni tiszteletre vonulnak a püspöktemplomba; mise alatt a fiuk és leányok felváltva karénekeket énekelnek.

Értesítés. A millenniumi iskolai ünnepélyek műsorainak közlése folytán lapunk többi rovatai e számból kiszorultak. Jövő számunkban pótolni fogjuk.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-uteza 8.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:
Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és nrlapkiadó reszv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, IX., Soroksári-uteza 31.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Teréz-körcut 23. sz.
HIRDETÉSEK
felvétetnek es jutányosan számittanak

Millenniumi ünnepi beszéd.

Kedves fiam!

Az ezeréves Magyarország ünnepi harangjainak kongása minket is ünnepre gyűjtött a mi kis templomunkba, mert minden hely templom, hol a sziveket áhitat tölti el.

A költők képzeletén keresztül ime elvonult lelkünk előtt hazánk ezeréves történetének nagyjai: a hősök, a kik megszerezték, a bölcssek, a kik megalapították; a vértanúk, a kik megszentelték; a szentek, a kik megváltották. Megjelentek mind, hogy ne csak elménkbe, hanem szívünkbe is befogadjuk őket, hogy ne csak utánok következőknek, hanem az ő fiainknak érezzük magunkat. Így jelennek meg, a visszaemlékezés ünnepi óráiban, életünknek nagy fordulópontjain. atyánk és anyánk s ha elveszítettük is őket: érezzük, hogy mégsem vagyunk árvák; szívünk nemes dobbanásaiban érezzük az ő szavukat, tiszta örömeinkben az ő mosolygásukat, tévedéseinkben az ő könyveiket, küzdelmeinkben az ő karjokat s ha magunkba szállva úgy találjuk, hogy életünk méltó hozzájuk: érezzük azt is, hogy ők élnek bennünk. Nemzetünknek dicső atyái így keresnek fel az ünnepi napokban mindnyájunkat, a nagyokat, kiknek kezében van a haza sorsa s a kicsinyeket, kik most tanulják kimondani a haza nevét. Szólanak mindnyájunkhoz, szólanak ti hozzátok is fiam. Mert a nagyok nagysága abban áll, hogy ajkukat nem zárja be a sir, nem némitják el az évszázadok, sőt évezredek sem: beszélnek, oktatnak, vigasztalnak s lelkesítenek még akkor is, mikor régesrég porrá lettek s szavaik elhangza-

nak olyan tájékokra is, melyeket szemek soha nem láttak.

Boldog az az ifjúság, mely szavaikat érti és érzi, hogy az ősök benne élnek. Boldogok vagytok ti, fiam, mert ez a nemzeti ünnep fogékonyabbá teszi lelketeket az ő szavuk hallására, az ő intésök megértésére. Az egyik a megalapított haza legősibb trónusára, a pajzsra mutat, melyen vezérre emelték; a másik keresztjére, melylyel az országot megváltotta; a harmadik halálos sebére, melyet védelmében kapott; a negyedik fényben uszó koronájára; az ötödik írotollára, melylyel új utat mutatott nemzetének; a hatodik munkától verejtékelő homlokára. De mind-mind ugyanazt mondják nekünk: szeressétek a hazát és tegyétek meg erette kötelességeket.

Ugyan mi ez a kötelesség? A hazát nem kell többé elfoglalnunk, a tatár nem fenyeget, a török nem ül a nyakunkon, szabadságainknak első öre a király. Ha sziveteket igaz érzés dohogtatja, halljátok a feleletet is. A nagy és örök érzések nemcsak fölemelnek bennünket, hanem fölemelkedésünk tiszta magasából az utat is megmutatják merre kell áldozatunkkal tartanunk. A hazaszeretnek nem is egy áldozó oltára: a műhely padján vagy tanuló asztalunknál ép oly tisztán és magasan loboghat áldozatunk, mint a harezmezón vagy a tanásteremben. Egyik időben ez az oltár, másban amaz a fontosabb; a tiszta és elszánt lélek áldozata itt vagy ott, ilyen vagy amolyan módon, egyforma értékű. Ne sóhajtozzunk a költő szilaj elragadtatásával hogy: «Mért nem születünk ezer év előtt», hanem álljunk meg hiven és munkálkodjunk a haza szolgálatában lelkesen azon a helyen, melyet a gondviselés ezer év után jelölt ki számunkra. Mikor Árpád

* Mondotta Beöthy Zsolt, a gyakorló főgymnasium május 9-iki ünnepén.

honfoglaló hada a száguldó paripa hátára dobta a gyermeket, s korán megtanította rá, hogy bizton röpteni tudja a nyilveszt: a hazának ugyanarra a szolgálatára készítette, melyre ti készültök ma könyveitek mellett. Az ezer év előtti magyar fiu, meztelen mellével és karjaival, könnyű kötőjében izzadva és fázva, arra nevedett és törekedett, hogy mikor a testi erő döntötte el a népek sorsát, nemzete az ő karjával is erősebb és biztosabb legyen. Nektek, ezer év utáni magyar fiuknak, nem ugyanerre kell-e törekednetek, hogy ma, mikor a versenyző népek legfőbb ereje a miveltségben, a munkában van: a ti tudástok és szorgalmatok által is erősebb és biztosabb legyen a haza?

Ezt kell hallanotok, ezt kell értenetek az ezredéves ünnepen felidézett őseink szavából. Éreznetek kell, hogy mikor tanítóitok az érzés-

ben nemességre, a szorgalomban kitartásra, a tudományban haladásra intenek és vezetnek benneteket: az ő szavukban az ősök szava is szól hozzátok. Éreznetek kell, hogy becsületes törekvésetek: akár szerényebb, akár fényesebb de mindig tisztelt pályát törni magatoknak: nemcsak a magatok ügye, hanem a hazáé. Az isten áldjon meg benneteket ezzel az érzéssel, mert csak az ifjuságnak ebből az érzéséből fakadhat a jövő ezer év Magyarországnak üdve.

Tanáraitokat pedig áldja meg azzal az öntudattal, hogy bennetek olyan polgárokat neveltek a hazának, kik szívre és észre méltón viselik a magyar nevet. Az ezeréves hazához való hűség, az érte való áldozatkézség, a neki szánt munkásság a lelke: a magyarok istenének lelke, kihez, mint eleitek tették, kiáltatok «hármat»: éljen a haza, éljen a király!

MIAMIS KIRÁLY.

Irta: WALDEN EDMUND.

Erre aztán elsütötte a harmadik ágyut, de nem céloltak a francziákra; egyuttal felhuzatta a csak most felállított árbocra az angol lobogót.

A lövés eldőrdült, a golyó a vízbe esett.



A hajóról is mindjárt löttek; golyójuk a partba lúródott.

Bob megegyeszer célba vette a francziákat és azután elsütötte ágyuját. Borzasztó morajjal tört elő az ágyugolyó, körülötte mindent sűrű füst borított.

Amidőn a füst elszállott, mindnyájan kíván-

csian néztek a francziákra várva a lövés eredményét.

— Meglesz az eredmény, nem kell félni, — mondá Bob.

És ime a következő pillanatban recsegve hullott le a hajó árbocza. Örömkialtás hallatszott erre a parton.

— Jó volt, Bob Green, — mondá az őrnagy örömtelien, — mutassuk csak meg, mit tudunk; ismételd meg az első lövést.

A francziákat valószínűleg meglepte a váratlan fogadtatás. Az egész közönség feszült figyelemmel kísérte a két hajót.

A francziák nemsokára hátráltak: Bob ismét megtöltötte a tizenhatsz fontost és újra lőtt; most meg a másik hajó árboczat tette tönkre.

Az erre következő öröm leírhatatlan volt.

Mielőtt Bob megegyeszer löhetett volna, a francziákat már nem találta volna el, mert egyre távolodtak a parttól.

Amint a nyugalom némileg helyreállott Burns így szólt:

— A háború megkezdődött, Bob, de hát mit tegyünk már most? Gyalog nem mehetünk haza, a tavon ezek a hajók garázdálkodnak; én pedig oly annyira szeretnék visszatérni kedves leányomhoz.

— Mondok valamit, Master Burns. Bajos elmenni most az erdőkön át, a hol a vörösbö-

rűek most mind részt vesznek a felkelésben. Elhiszem, hogy hazavágyódik, de csakis a tavon mehetünk el.

— Hát a francziák?

— A «Molly» pompás kis hajó, nem felünk a legnagyobb francia hajótól sem; nekem is összes vagyonom a «Molly»-ban fekszik, de azért kockára teszem.

— No, — mondá Burns aggódva, — majd meglátjuk. Tudod Bob, hogy teljesen megbízom benned; tudom, hogy bátor, ügyes hajós vagy, de mégis csak vakmerőségnek tartom én ilyen körülmények között a tóra menni.

— Ha még az éjjel elindulunk, akkor napfelkelte előtt már jó távol leszünk a parttól. Tudok én elég rejtkehelyt úgy itt, mint odaát a kanadai parton; nem felünk semmit.

Ezalatt odaértek a kikötőhöz, felmentek a «Molly» fedélzetre, a hol gondolataiban elmélve ült Nikunthas.

— Mit fog tenni a fiatal főnök ezután? — kérde őt Burns, — hová fog menni?

— Tanacharisson fia a schawnekhez megy, a hol harcosai vannak. Ő beszélt az «Igazmondó Nyelvvel» és elmondott neki mindent a vörösbőrűek viselt dolgairól.

— Az őrnagy, — mint mondta, — nagyon jó barátja volt atyádnak.

— Igen, ő szerette Tanacharisson, szereti Nikunthast, ő jó barát.

— Hogyan akarsz elmenni a schawnekhez? Az erdőkön át?

— Ott igen sok az ingovány és nagyon sűrű az erdő. Nikunthas azért kanoóban megy és csak későbbben tér be az erdőbe.

— Hisz mondtam, Master, — szólt Bob, — hogy lehetetlen az erdőkön átjutni.

— Nekem el kell mennem, — mondá Burns, — a ki az akadályok növekedtével még jobban vágyódott otthona után.

— Gondolja meg, Master, Bob Green átviszi őnt a tavon.

Amig így beszélgettek a hajó farán, nem vették észre Sir Edmundot, a ki két férfiú kíséretében közeledett.

A mint a «Mollyn» a beszélgetőket látta, rájuk mutatott, néhány szót váltott kísérőivel és azután visszahúzódott.

A két férfiú felért a fedélzetre; odaléptek Bobhoz és így szólt egyikük.

— Jöjj velünk, valami sürgős beszélni valónk van veled és te veled is — és ezalatt mindkettőnek Johnnak és Bobnak is érintette vállát a kis pálcájával, melynek végén ezüst korona volt.

— Ki ön tulajdonképen? — kérde Bob meglepetése daczára, elég nyugodt hangon.

— Pálcikámról láthatod, hogy kir. rendőr vagyok. Ne sokat huzakodjatok, mert különben rögtön vasra veretlek.

Burns, Bob s John bámullattal néztek egymásra.

— Ez már annak a híres Sir Edmundnak, a jó rokonnak a műve — folytató Bob szokott flegmájával.

— Tehát ön engem le akar tartóztatni? A törvény nevében? Nem rossz.

— Igen, azért jöttem.

— Ugy? Akkor bizonyára lesz írása a bíró aláírásával. Mutassa!

— Van elfogatási parancsuk, — mondá Burns is komolyan, — a melynek alapján hivatalból ide jöhetnek hajómra, mely az én házam?

A két hivatalnok egymásra nézett.

— Jobb lesz, csak jertek velünk, — mondá a rendőr, — majd ott kitudódik minden.

— Vagy úgy, tehát nem tudnak a bírótól kiállított okmányt előmutatni. Talán Sir Hothem adott egy ilyent? Megengedi, Master, hogy mindkettőt ledobjam a fedélzetről, amely szávnál Bob fenyegető mozdulatot tett

A két idegen erre meghátrált.

— Drágán fogja megfizetni vakmerőségét. — Ne mondja, én is értek a törvényekhez.

Menjen csak ahhoz, ki ide küldte, ahhoz a a gyilkoshoz s tolvajhoz s mondja meg neki, hogy a valódi lord Sommerset életben van s hogy ökleimet aligha meg nem fogja érezni a közel jövőben.

Erre a két idegen szó nélkül távozott.

E támadás mely a fának s a kormányosának szabadságára irányult, oly nagy hatással volt Burnsra, hogy még az éj folyamán elakart menni, mert a báró hatalma s az általános zavar következtében még sok kellemetlenségre volt kilátásuk.

Este Dumvidder őrnagy is eljött a hajóra és hosszasan beszélgetett a piunkeschavukok fejével, a miamis törzsek királyával.

Elmondta ő nekt is mindent, a mi lord Sommerset, Richard és Sir Edmund sorsára s viszonyára vonatkozott; az őrnagy csudálkozott a történeten.

— No majd szemmel kísérem ezt a ficzkót; ez egész gazember. Ő is helyeselte Bob utazási tervét.

Erre elbueszott Tanacharisson fiától, a ki elmondta abbéli szándékát, hogy a «Molly»-val megy és ha kikötnek tulajdonosai, akkor gyalog fog elmenni a schawnekhez. Éjjel felé in-

dult el a vitorlás; két óra múlva szélesed állott be, ez aggasztotta ugyan őket, de a reggeli szélre számítottak.

Mindnyájan ébren voltak Nikunthas kivételével, a ki belehuzakodott meleg gyapjukendőjébe s jóízűen szundikált.

Az ég csillagos volt; Bob, Burns s John halk hangon beszélgettek.

— Egyetlen gondom Mari, — mondá Burns. Ez a fiatal pianeschaw korához képest eléggé jártas az indiánok politikájában. A miamisok Francia s Angolország között ingadoznak, ezt tudjuk, de hogy a többi hat törzs is nem csatlakozott Angliához, az meglepett s erősen aggaszt. A delawarokat persze eldöntötték tavaly Pennsylvániában; de maguk voltak okai. Ha nem sikerül a kormánynak az onondagák, mohawok s schawneken kívül másokat is a maguk részére megnyerni, akkor a francziák lesznek tulsúlyban az indiánoknál, a kiknek kegyetlenségeit csakhamar fogják érezni a gyarmatosok. Isten óvja meg birtokunkat, Isten őrizze minden bajtól szeretett leányomat.

— Már mondtam, Master, nem hiszem, hogy a vörösbőrűek elhatolnak a birtokáig. Az Ohio vidékén, nálunk a newyorki gyarmatban, a Champlain s a György tavon, valamint az Ontarion lesz a főközdelem.

— Ön sokat tapasztalt, Bob, remélhetőleg érteni fogja, miért vágyódom annyira otthonomba.

Végre pirkadni kezdett keleten, egyszersmind mindnyájukat elfedte.

A nap felkelt s piros sugarai áttörték a nedves köd fátyolán.

Délről friss szellő támadt, mely belekapaszkodott a «Molly» vitorláiba és elűzte előlük a ködöt.

Amint tisztább lett a láthatár, két franczia hadihajót pillantottak meg, a melyek lassan feléjük tartottak.

(Folytatása következik.)

Millenniumi beszéd.

— A székesfehérvári cisztercita főgymnasium millenniumi ünnepén mondván dr. Horváth Cyrill. —



Ezer esztendő emlékét ünnepeljük. — Ezer esztendőnek büszke fájdalmát, fájó örömet.

Mi egy nagy embernek, hősnak sőt vértanunak emlékezete ehhez a naphoz képest, mikor emberöltők, századok nagy embereinek, hőseinek s vértanuinak szelleme lebeg körül bennün-

ket, hogy osztozzék örömnünkben, a nemzet örömeiben és ünnepelje ezt a napot és azt a jövőt, a melyért ők is küzdöttek s a melyért az ő véreik egykor patakokban omlott.

És én azt hiszem, ha ezek a szellemek szólhatnának; ha a porszemek, a melyek ennek a hazának termőföldjét alkotják — az ősök szent porai — fölérezhetnének egy pillanatra: akkor erről a földről kelet felé egy mélységes sóhaj, egy hatalmas orkán száguldana hegyen, völgyön át, megérintve Kisázsia partjait, a nagy világ kaput, el Ázsia végtelen pusztáira, hogy

szavával lehatoljon ezer éves sírok mélyébe, felébressze névtelen nagy hősök és ősanák hamvait, az ígéret Ká aánja, mely után ők epedve sóvárogtak, a nép, mely az ő szívéből véreből sarjadt, itt a messze nyugaton ezer év után is él és virágzik.

Ezer esztendő! Valóban sok halálval tartozunk a gondviselésnek, kinek karja megvédelmezte, fenntartotta ezt a magában álló nemzetet; de hála és dicsőség az ősöknek is, kik annyi század zivatara, titkos ellenségek anynyi sötét ólalkodásai közepette megsebezve, vértől ázva, megtudtak állani büszkén és szabadon és szenvedve, áldozva tudták szeretni az üldözött, ostromozott házat.

Ti, a kik könnyen mondatok ki szavakat, melyeknek a jelentését nem sejtitek, hányszor emlékeztek érzéketlenül a magyar «sirva-vigadásáról» melyet századok gyötrelme oltott ennek a népnek szívébe. Hiszen mi örvendeni, ünnepelni sem tudunk egy szent fájdalomnak borongó árnya nélkül, mely elfogja lelkünket. Mint mikor a győzelmi ének viharzó árába belevegyül egy reszkető akkord, az elhullottak szivszaggató emléke, olyan a mi ünnepünk, olyan a mi örömnünk — s ki tudja, lesz-e valaha másképp egy új ezredévben.

Nézzetek belé a történet könyvébe, kíséjétek nyomon a nemzedékeket és lássátok a tények tanulságát. Ázsia belsejéből a hadak utján lépünk erre a földre, a melynek minden részét vérrel kell megvennünk; századokon áti fegyver a kezünkben, virrasztunk itt, a műveltség határan s vérzünk bessenyővel, tatárral, törökkel, némettel szemben a civilizációért, szentélyeinkért, szabadságunkért; majd kimerülve lehajtjuk fejünket egy pillanatra a nyugalom párnájára, de felriadunk s a végveszély örvényénél találjuk magunkat. Mily jól esik akkor a mult fájdalmas dicsőségéhez fordulnunk, hogy új erőt, új lelkesedést merítsünk belőle és ne engedjük magunkat, gyáván, alatomosan megölni. Mintha géniuszunk arra volna hivatva, hogy mint a mártírok lelki és testi gyötrelmek és vívódások tűzében legyen örökké, halhatatlanná: egész multunk szinte a szenvedésnek szakadatlan láncolata, a melyekből a nemzet alig lélegzik fel egy-egy pillanatra, hogy éles diadalkiáltást hallasson — és elsirassa elvesztett fiait. Rómának emléke a multból: büszke, ó fala; Helasznak kincse: elomló rom; a mienk — mily igazán mondja a költő — egy szentelt fájdalom.

És a magyar nemzet máris megnyugszik végzetében, mi ebben a szent fájdalomban multunk legnagyobb kincsét látjuk, mi érezzük, hogy a szenvedés emléke mélyebb, mint az öröme, jobban odaköt a földhöz, melyet megszentel, biztosabban táplálja a hazafiság fenséges idealizmusát, mely nélkül nemzet nem élhet.

Azt a házat, hol anyánk világra szült, elhagyhatjuk, eladhatjuk, de azt a sirt, mely apja, anyja porait rejti, csupán az atkozott adhatja, árulhatja el. A magyar nemzet nem gyűjtheti össze őseinek hamvait, hogy idegenbe magával vigye őket; mi nem hagyhatjuk el ezt a földet, nekünk itt kell maradnunk, itt kell megállanunk egy nagy hivatásba vetett hitünkkel, jobb jövőről alkotott reményünkkel, készen, ha kell, egy új ezredévnek szenvedésére, önmegtadadására, vértelen és véres áldozatára. A magyarnak meg kell őrzenie multjának dús örökségét, melyet az első ezer év adott kezünkbe: ezt a drága földet, ezt a népet, a dicsőségnek fényözönét, a nagy példák és hagyományok tengerét, melybe a ki beléereszkedik, lehetetlen, hogy túlradó szívvél ne ölelje át, mindazt, a mi a magyart magyarrá és nagygyá teszi.

A multnak ezt a szent örökségét ebben a pillanatban a te kezébe helyezi atyáidnak szelleme magyar ifjuság. Az új ezredév a ti nagy-

ságtokkal vagy törpeségekkel indul meg. Ne feledjétek, Magyarország az idők nagy fordulóján áll; olyan kort ért, melyen tul nagy és hatalmas nemzetek is rendszerint elhanyagoltak, elenyésztek. Ne feledjétek, hogy hazafi hivatástok hűséges betöltése nagy terheket fog róni vállatokra. Legyetek mindenekelőtt is, mindenekfelett magyarok szívetek minden dobbanásában, ajkatok minden szavában, törekvéseitek minden irányában, éltetek minden cselekvésében, tudva jól, hogy a nemzeti érzésnek, a nemzet jellemének minden parányi csökkenése a haza életének tőkéjét rövidíti meg. Tanuljátok meg: a hazáért mindent kockáztatni tudni, de a haza érdekeiből soha semmit nem engedni és a hazát soha semmiért kockára nem tenni. Szokjátok meg és szeressétek a munkát hazafi érzések melegével, mivel tehetős és művelt nemzetek csak szorgalmas, tehetős és művelt polgárokból állhatnak és csak anyagilag izmos és szellemileg előrehaladott népek számára van jövő.

És most térjétek vissza lelketek szárnyán honfoglaló őseitek emlékéhez és fogadjátok meg, hogy a mit ők megszereztek, ti meg fogjátok örízni, éreztétek át szívetekben a középkor hazafijának az Eghez siró esdeklését, és jegyeztétek meg, hogy mint mindennek, hazátoknak nemzeteteknek végső alapja fentartója az Isten. Vándoroljatok el a rodosói hamvakhoz, és mialatt könnyet ejtetek reája, gyuljon fel lelketek lángoló lelkesedése a szabadságért, mely nélkül ez a nemzet soha nem élhetett, s ha végül honfi-emlékeitek kálváriáján a legujabb mártírok sírjaihoz értek és a távolból számkivetett, bujdosó hazafiak sóhajait vélték hallani, óh akkor bizzatok Ráchellel és higyjétek rajongó hittel, hogy az eszmét, az igazságot megölni nem lehet, s a nemzetek csak önmagok vesztetik el magokat, és esküdjétek meg szívetekben, hogy méltók lesztek őseitek nagy hagyományaihoz. A ki haragos, feledje el ebben a perczben haragját; a kinek szíve fáj, feledje fájdalmát, a ki gondokkal küzd, feledje gondjait; a harczolók tegyék felre fegyverüket, tisztuljunk meg mindnyájan a hazaszeretet, a hazafi lelkesedés, a nagy feltételek szent tűzében, s legyünk egygyé a himnus Eghez buzgó áhitatában:

Áld meg országunkat,
Mi magyar hazánkat
Vezéreljed jóra
A mi királyunkat . . .
Magyarországról, édes hazánkról,
Ne feledkezzél el szegény magyarokról.

Segíts magadon és megsegít az Isten.

— A Tanulók Lapja számára írta: *Teveli Mihály.* —

Egy hosszú kabátu ember állt előttök, mikor kijöttek. Azonnal ráismertek az egyik éjjeli őrré. De melyik diák nem ismerné K... városkában Kolompás éjjeli őrt. Olyan bajusza van, hogy hetedhét országban sincs párja. Nem hiába volt ő annak idején őrmester, még pedig a javából. Hej más idők voltak azok, mikor ő az olasz hadjáratban az adriai tengerbe lógatta lábát, ha olykor-olykor éjjeli őrzőjáratot teljesített. Sok embert is expedált akkor a másvilágra, mert úgy tudott ezélezni akár csak Tell Vilmos, a ki fia feje fölött az almat. Kolompás híres katona volt egykoron, most pedig éjjeli őr és a városi koresolyatér felügyelője. Azért ismerik őt a diákok.

— Hát maga Kolompás bácsi, mit keres itt? kérdezé Czankó, a kinek mindenütt elül kellett lennie.

— Mi hozta hozzánk? folytatá Béla. Csak nincs valami baj a határban?

— Nem a urfiak, nincs baj, válaszolt az éjjeli őr, miközben egyet köhécselven megsodorta katonásan a bajuszát. Láttam, hogy ez a naplopó Gyurkó ide betért, hát kíváncsi voltam, nem rosszban töri-e a fejét. Mert ez minden-hová dugja az orrát.

Gyurkó kellően respektálta az éjjeli őrt és nem mert ellent mondani neki, tanácsosabbnak tartá, ha hallgat. A szegény Béla meg, kinek sehogysem tetszett ez az újabb tanu, váltig erősítette, hogy az egyszer nem rosszban töri a fejét Gyurkó.

— De bizony ok nélkül nem jött ő ide, nem az urfiak társaságába való ez a csordás kölyök. Gyurkó, kiáltott azután a félénk fiura, mit akarsz te itt. — Megmondod mindjárt vagy nem?

— De miköze magának a mi szobánkhoz, fakadt ki az öregebbik Purjecz, a ki nem szokott megijedni a saját árnyékától. Azért van itt Gyurkó mert mi akartuk, hogy itt legyen.

— Hát jó van, tudom én már, miért van Gyurkó az urfiaknál, felelt Kolompás éjjeli őr. Jójezakát! Megfordult és ment.

A fiuknak pedig elment a kedvök a hősieskedéstől. Tudták, hogy ez az éjjeli őr nem szokott tréfálni. Világlátott ember, a ki kiismeri magát az emberek között. Sokáig tanakodtak, mitévők legyenek, míg végre Béla azt ajánlotta, hogy jó lesz megkérlelni ezt az embert, mert hátha tud valamit a dologról, hátha csak azért leskelődött este ezen a vidéken, hogy nyitjára jöjjön a dolognak, talán a város

kapitánya bizta meg azzal, hogy Gyurkónak minden léptére vigyázzon. Nem lehetetlen, vélték a többiek, Czankót kérték meg, hogy az éjjeli őrt megengesztelje. Annyira bebonyolodtak már ebbe a furcsa ügybe, hogy az utvesztőből nem találtak többé kivezető utat. Ha a megtörténtet meg nem történné változtathatták volna, sokért nem adták volna. Mindegyiknek lelkét törként furta az a közös titok s ölműlyként nehezedett mindegyikre annak terhe. Így vagyunk mindnyájan a bűnnel. Elkövetésé-



vel nem gondolunk annak következményeire, csak az elkövetés után bánjuk meg, szeretnők, ha csuk sulyos álmom volna az egész, melyből a szebb valóra való ébredés olyan jól esik lelkünknek. De sajnós, a kiejtett szót nem lehet már röptében feltartani s nem adatott embernek az a hatalom, hogy a megtörténtet meg nem történné változtathassa. Sőt az is gyakori eset, hogy ha a bűn egyszer bemetelyezte, befertőztette a lelket, nem egy könnyen törölhető ki onnan a nyoma. Észrevétlenül terjed mint a penész, ellepi a lélek tiszta tükrét. A lelkiismeret, az ember önbírája nem ítél többé részrehajlatlanul. A kezdetnek állj ellen mondja egy latin közmondás:

Principiis obsta, sero medicina paratur.
Cum mala per longas convaluera moras.
(Állj ellen a kezdetnek! későn készül az or-

vosság, mikor már a baj hosszú időn át meggyökeresedett.) Ki kell tépni a bűnt gyökerestől, férfias elhatározással lássunk hozzá az orvosláshoz. Nem szabad a bűnt takargatni, mert különben bűnre bűnt tetézzünk.

Czankó lóhalálban futott, hogy utolérje Kolompást, hogy beválja neki az egész dolgot, hogy hallgatásra bírja, ha másképpen nem — megvesztegetéssel. Utolérte valamivel lejjebb házuktól, ott azon a fahidon, mely a kálvária alatt folyó patakon vezet át. Elmondott neki mindent, bevallott mindent, még többet is mint kellett volna. És Kolompás meglepődéssel töltötte meg makrapipáját, örült, hogy győzött, s folytatta útját a sötét város utcáin, hogy megvédje annak lakóit a rossz emberektől. A vártemplom magas őrtornyáról meg az alatt szakadatlan fujta éleshengu sipját a szolgálattelvő éjjeli őr a nyugati oldal felé, hogy megtudja vajjon az utcák öre ébren van-e, örködik e. Kolompás csak nagy sokára hallotta meg a jelt. Hamar előrántotta sipját és háromszor felelt, nehogy még valami baja essék másnap, mert szigorú az ellenőrzés. Még így is megdorgálták, hogy olyan szórakozott volt... de mikor az a diák olyan szépen beszélt, olyan sokat ígért. Egész éjjel azon járt az esze, hogy mégis csak jó, ha az ember szemfüles, ha mindenbe bedugja az orrát.

Bélaéknál pedig nemsokára elottották a lámpákat, esend lett az udvar, mert Gyurkó azonnal elkotródott onnan, abban az édes reményben ringatózva, hogy sok jó falatot kap ő még ezektől a szegény urfiaktól, a kik ennyire lelkőkre vesznek annak az egyszerű szövetdarabnak az elégetését. Sehogy sem fért a fejébe miért akarják annyira titokban tartani a dolgot.

Az ötödik osztály öröme.

Jöjjetek velem, olvasóim, most a reáliskola egyik tanuló termébe megyünk; oda vezetlek benneteket a tudomány szent csarnokaiha, a hol a társadalom jövője vezetői — most még csak tanulók — az ész és szívképzés iskoláját járják. Sok ifju meg sem gondolja, mi neki az iskola. Csak azért jár oda, mert szülői úgy akarják, nem gondolja meg, hogy boldogságának alapját ott veti meg. Az iskola adja meg annak a műveltségnek alapját, melyet a társadalom minden intelligens embertől megkövetel, nemcsak ismereteket sajátít, el ott, hanem szívét lelkét is fogékonyrá teszi minden jó és nemes iránt. Megtanulja hogyan kell rendszeresen gondolkodni, érzése pedig finomabb nemesebb lesz, megtanulja a helyes, észszerű életnek legegységesebb szabályait, megtanulja, hogy

kell a testet fékezni; mert a lélek mivélése mellett a testről sem feledkeznek meg az iskola. A templom után az iskola legyen a legszentebb előttünk, a szüleink után tanítóinknak tartozunk legtöbbször.

Ha az ifju kötelességtudó, szorgalmas és szerény viseletű, nincs mit félnie az iskolától. Az életnek legtöbb kellemes emléke kétségkívül az iskolához fűződik. Csupa élet, csupa jókedv ott minden.

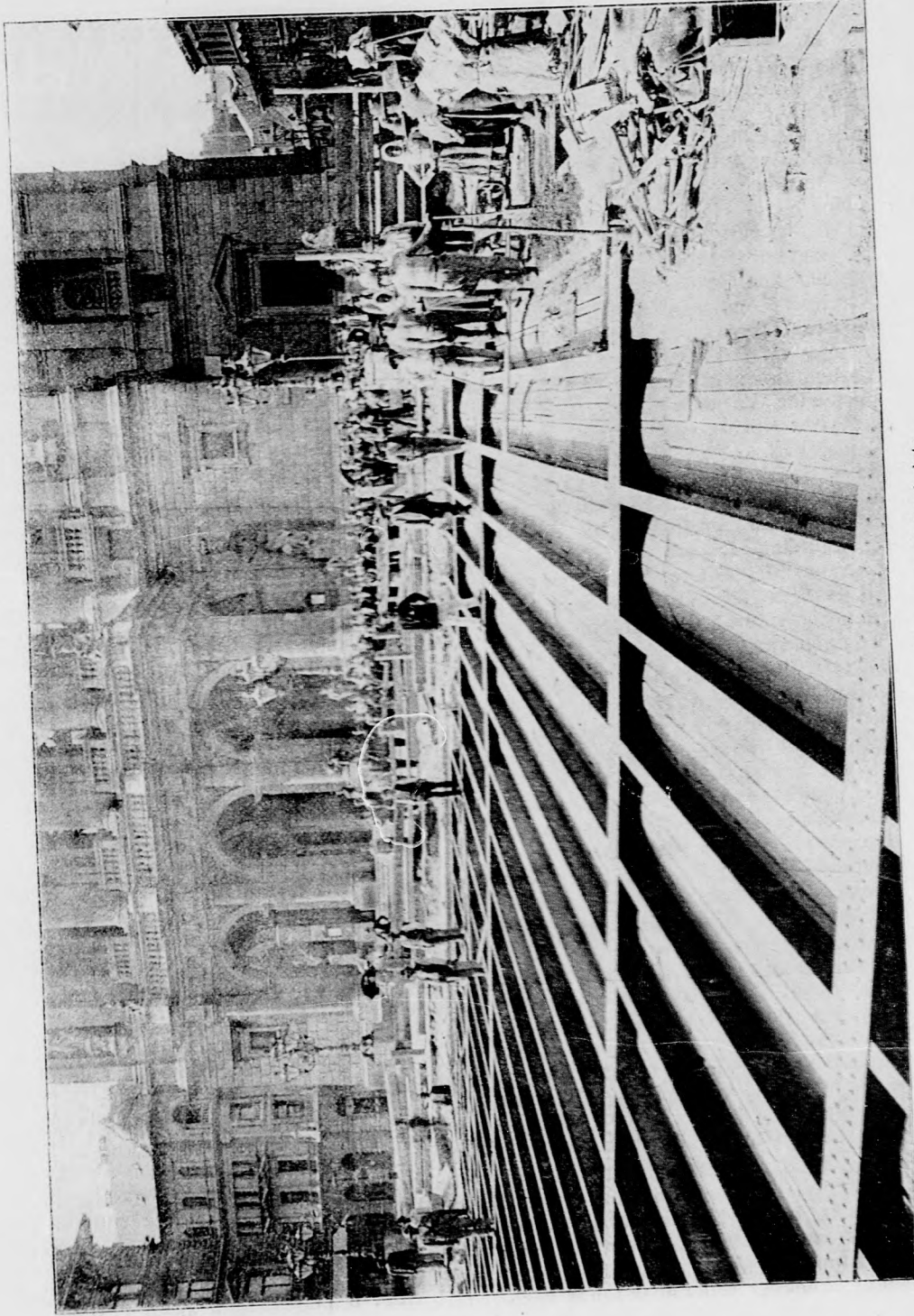
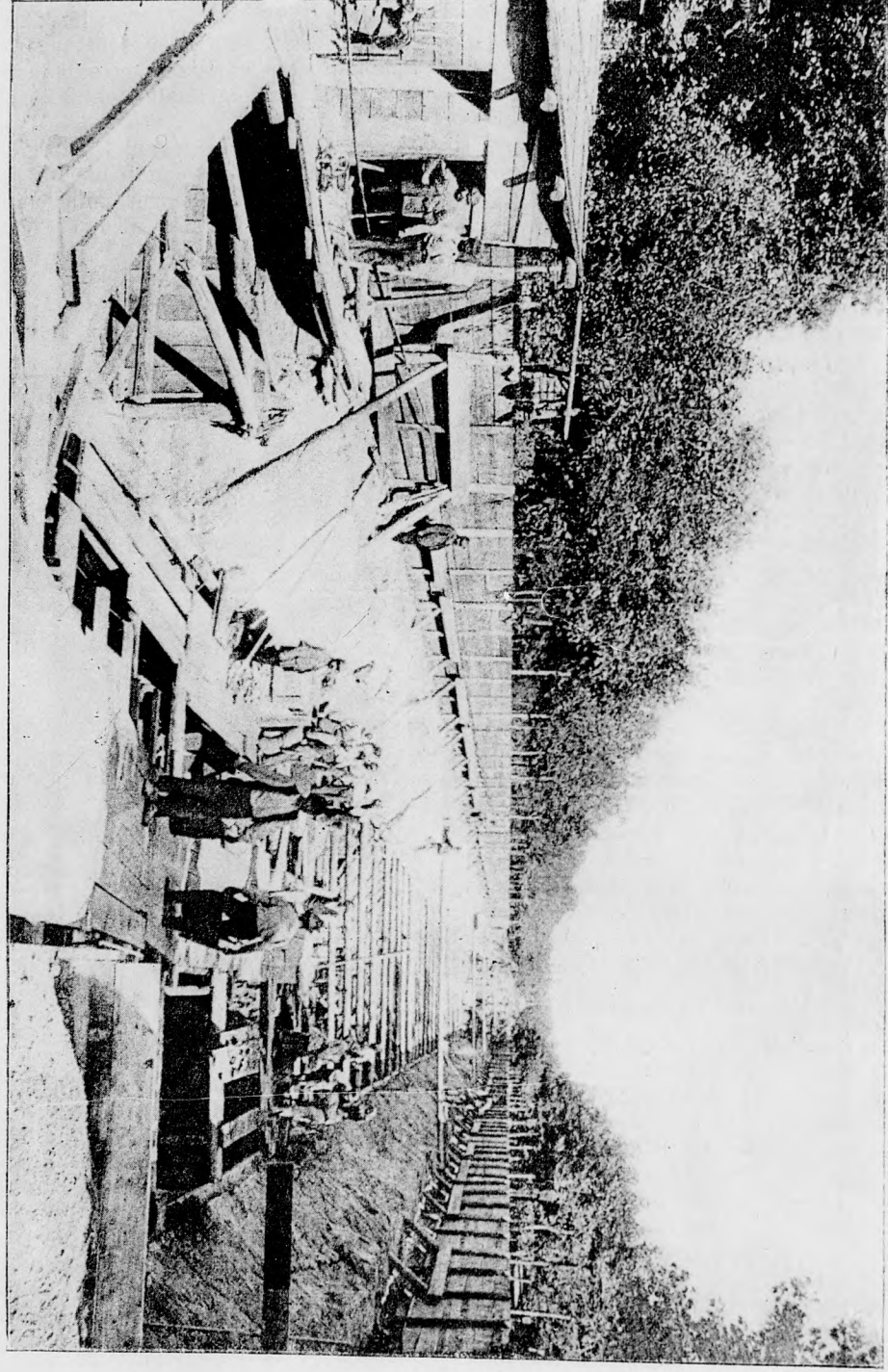
Tíz óraker meghuzta az iskola öreg szolgálója a csengettyűt, s nemsokára rá megelénkülték a folyosók, meg az iskola udvara, mert



jól esik a sok ülés után egy kis mozgás! Mind-egyik első akart lenni az udvaron s a péknek, meg az almaárusító kofának volt dolga elég, hogy kiszolgálja az éhes népet. Alig telt bele öt perc, mikor mind a kettőnek kosara üres volt. Még egyszer annyi is elfogyott volna, ha lett volna. Az éhesebbek ettek, a kevésbé éhesek pedig nyújtózkodtak, vagy épen egymás hátán keresztül bakot ugráltak; sőt olyanok is akadtak, kik holmi római czirkuszban képzeltek magukat és ökölharczal igyekeztek egymástól a győzelem babérait elnyerni. Egy cseppet sem bánták volna, ha az öreg pedellus elszundikált volna vagy egy felórara.

(Folytatása következik.)

A budapesti földalatti villamos vasút burkolata.



A budapesti földalatti villamos vasút burkolata.

Millennáris iskolai ünnepélyek.

Az aradi kir. főgymnasiumban ezredévi ünnepély volt, melynek műsora a következő: Igazgatói megnyitó. Hymnus. Előadta az énekkar. Szavaltatok: a) Szilágyi Erzsébet. Irta Tóth Kálmán. Szavalta Ottrubay Károly, III o. t. b) Ki volt nagyobb? Irta Tóth K. Szavalta Holló Sándor V. o. t. Tinódi. a) «Ti szegin magyarok» b) «A régi gonosz idöket beszélem» Kertay E. zenetanár zongorakiséretével előadta az énekkar. Emlékbeszéd. Kövesdi Ignác tanártól. Májusi öröm. Hegedü-négyes zongorakisérettel. Előadták Krausz V., Winter Fr., Salgó M., VIII. o., Polgár J. és Éles B. VII. oszt. t. Szavaltatok: a) Hazám. Irta: Lévy Mihály. Szavalta Varjassy Lajos, VII. o. t. b) Hymnus. Irta Vörösmarty Mihály. Szavalta Spirok Lajos, VIII. o. t. A magyar irodalom ujjáébredése. Széchenyi kora. Szabad előadás. Jegesi Károly, VIII. o. t. Benediktus Liszt Ferencz Koronázási miséjéből. Magánhegedü kísérettel. Előadták Krausz V., Winter Fr. Polgár J., Salgó M., VIII. o. t., Gergen Péter tanítójelölt és Éles Béla VII. o. t. Szózat. Előadta az énekkar. Záróbeszéd. Rákóczy-induló. Előadta az énekkar.

A ceglédi állami polgári fiu- és leányiskola millenniumi ünnepélyt rendezett melynek sorrendje a következő volt: Hymnus énekelte a mindkét nembeli ifjuság. Ünnepi megnyitó beszéd tartotta Nagytiszteletü Török József főesperes. Jaj régi szép magyar nép, énekeltek a polgári leányiskola növendékei. Alkalmi beszéd tartotta Benedek János a történelem tanára. Nemzeti ima énekeltek a polgári fiuiskola növendékei. Munkács írta Bartók Lajos, szavalta Zsiros Ferencz IV-dik osztályu tanuló. Magyar leány dala írta Garay János, szavalta Kluppenegger Róza IV. osztál u tanuló. Rákóczy-induló, átírta Szent-Gáli Gyula énekeltek a polgári leányiskola növendékei. Elefánthy József igazgató zárószavai. Szózat, énekeltek a polgári fiu és leányiskola növendékei. Azután, bár a sorrendbe föl nem volt véve Érdeky Boldizsár szólalt föl, mely beszéd után a nép mely a nagy udvart egészen megtöltötte fölsozlott.

A csabai ág. hitv. ev. algymnasiumban millenniumi ünnepélyt rendezett, melynek műsora a következő: Az ünnepélyt Buhovszky János igazgató lelkes szavakkal hatást keltve nyitotta meg. Utána Isten áld meg a magyart énekelte a gymnasiumi énekkar Gally ének tanár vezetése mellett. Penyáska Mihály IV. oszt. tanuló diszmagyarban Pósa «Ezer év után»-ját öntudatos biztossággal, helyes hangsúlylyal szavalta

el. Ezután Babics Pál tanár mondott igen szép gondolatokban gazdag emlékbeszédet. Nemzeti zászló, énekelte a gymnasiumi énekkar. Ének után Löwy Ákos III. oszt. tanuló szavalta el Inczedy László «Ezer év»-ét lendületesen. Utána Majoros József tanár «Jelesebb honfiaink ismertetése» beszéd után a tanulóifjuságot hazaszeretetre intette. Kis Béla IV. oszt. tan. Móra István alkalmi imáját mondotta el szivvrehatóan, hangsúlyra ügyelve. A szózat elzajlása után Bukovszky igazgató bezárta az ünnepet.

A debreczeni áll. főreáliskola ifjusága millenniumi ünnepélyét következőleg tartotta meg: Az ifjusági ének- és zenekar adta elő Kölcsey «Hymnusát.» Fazekas Sándor igazgató ur tartott az ünnepélyhez mért lelkes beszédet. Bisothka Gábor VI. o. tan. remekül szavalta Petöfi: A magyarok Istene cz. költeményét. Az ifjusági énekkar adta elő Mihalovics Király-hymnusát. Komlóssy Imre VIII. o. t. önk. körü elnök alkalmi beszédével ragadta el a hallgatókat. Weisz Jenő V. o. tan. nagy tetszéssel szavalta Pósa Lajos Ezer év után cz. költeményét. Az ifj. ének és zenekar zárta be az ünnepélyt Vörösmarthy szózatával.

A dévai m. kir. állami főreáliskola millennáris örömmünnepet rendezett melynek műsora a következő: Szózat, Kutnyánszky Jenő áll. tanítóképezdei tanár vezetése alatt éneklé az ifjusági dalkar. Megnyitó-beszéd. Téglás Gábor igazgató. Ünnepi beszéd a honfoglalás történetének jelentőségéről Kun Róbert főreáliskolai tanár. Árpád. Nagy Imrétől. Szavalták: Brázovay Kálmán, VII. o. tanuló. Az ezredév alkalmából. Irta és felolvassa Pakots József, VIII. o. tan. Hymnus. Kutnyánszky J. tanár vezetése alatt éneklé az ifjusági dalkar.

Az egri kath. főgymnasium ezredévi emlék-ünnepett rendezett, melynek műsora a következő: Te Deumra: Téged Isten dicsérünk. Régi magyar egyházi ének. Vegyes karra alkalmazták Zsasskovszky F. és E. Kyriére: Isten, ki az angyalt. Dallama a XII. századból. Vegyes karra írta Bogisich Mihály. Gloriára: Dicsőség legyen. Régi magyar egyházi ének. Vegyes karra irták Zsasskovszky F. és E. Gradualéra: Siess keresztény. Dallama a XVI. századból. Vegyes karra írta Káldy Gyula. Credóra: Hiszünk mi az egy istenben. Régi magyar egyházi ének. Vegyes karra irták Zsasskovszky F. és E. Offer-toriumra: Boldogasszony anyánk. Régi magyar egyházi ének. Vegyes karra írta Bogisich Mihály. Sanctusra: Rákóczy Ferencz imája. Régi magyar egyházi ének. Vegyes karra írta Allaga Géza.

Benediktusra: Istenség mélysége. Régi magyar egyházi ének. Vegyes karra írta Bogisich Mihály.
Agnusra: Oh, oh Jézusom. Régi magyar egyházi ének. Vegyes karra írta Bogisich Mihály.
Végzetül: Isten segíts, királyok Istene. Ima a királyért. Vegyes karra írták Zaszkovszky F. és E.

Az *egri* magy. kir. áll. reáliskola millenniumi ünnepét rendezett, melynek műsora a következő: Áldor Imre történelmi tanár ur lendületes szép és nagyszabású beszéde. Friedmann Béla VI. oszt. tanuló, egészen önállóan készített alkalmi beszédjével. Dícséretet érdemelnek a szavalók is: Schwarz Elemér IV., oszt. Issak Gyula I. A) és Baloghy Pál II. oszt. tanulók. Frenetikus taps jutalmazta minden alkalommal Izsépi Béla énektanár urat, a ki a kitűnően szervezett ifjú énekkarral valóságosan diszére vált az ünnepélynek. Említésre méltó még, hogy a magyarruhások igen nagy számban voltak képviselve, és ezek fogadták a vendégeket egy-egy tanár ur vezetése mellett.

Az *eperjesi* ág. ev. ker. kollegium millenniumi ünnepélyt rendezett, melynek műsora a következő: Erős vár a mi Istenünk. Énekelte az egész ifjuság. Ima. Tartotta Szlávik Mátyás theologia tanár, lelkész. Maradj meg kegyelmeddel. Énekelte az egész ifjuság. Elnöki megnyitó. Tartotta Kubinyi Albert, a coll. felügyelő helyettese. Dícső multunk egy ezredév. Irta: Kubányi Béla gymn. tanár, szavalta Horváth Ödön dr. jogkari dékán. Fohász. Énekelte a gymnasiumi dalkar. Emlékbeszéd, tartotta Hörk József collegiumi igazgató. Ezeréve hogy a magyar, énekelte a tanítóképző intézet dalkara. Ezeréves nemzet. Irta és szavalta Hamvas József gymn. tanár. Hymnus. Éneklé az egész ifjuság.

Az *eperjesi* róm. kath. gymn. május 9-én tartotta meg millenniumi ünnepélyét, melynek műsora a következő volt: Hymnus. Előadta a dalkar. Emlékbeszéd. Tartotta Schlott igazgató. Honfidal. Énekelte a dalkar. Szavalat. Előadta Szabó József VIII. o. t. Szózat. Énekelte a dalkar.

A *h.-m.-vásárhelyi* ev. ref. főgymnasiumi tanári kara és ifjusága f. hó 9-dikén d. e. 8 órakor az ev. ref. ő-templomban hazánk ezer éves fenállásának örömeire emlék ünnepélyt rendezett. Az ünnepély sorrendje a következő: A gyülekezet éneke. Alkalmi imádság. Tartotta Bányai Sándor vallástaná. Hymnus. Énekelte a gymn. ifjusága. Emlékbeszéd. Irta Futó Mihály igazgató, felolvasta Imre Lajos tanár. «Rendületlenül» Arany Jánostól. Szavalta Czettler Rezső

«Ezeréves történelmünk kiválóbb alakjai.» Szabad előadás. Tartotta Kun Béla VIII. o. t. «Erdélyben» Petőfitől. Szavalta Esperit János VII. oszt. tan. Szózat. Énekelte a főgymn. énekkar.

A *k.-félegyházi* főgymnasium millenniumi ünnepét rendezett. Az ifjuság ez alkalomra felállított pódiumon elénekelte a Hymnust. Azután Szalay Gyula tanár ur lépett az emelvényre és gyönyörű beszédben s teljes attekintést adó összefüggésben adta elő a nemzet történetét, a honfoglaló ősöktől, a jelen ünnepi évig, ragyogó szavakkal vázolván, a magyar nemzet ezredéves küzdelmeit és diadalmaid. Lelkesedéstől áthatott éljenzés jutalmazta a szép beszédet, mely után Sántha Mihály VIII. o. t. szavalta el Garay «Árpád a honalapító»-t Mora Ferencz VII. o. t. tartotta meg aztán az ifjusághoz ünnepi lelkes beszédet. Végül a «Szózat» zárta be az ünnepélyt.

A *kolozsvári* ev. ref. főgymnasium millenniumi ünnepélyt tartott, a következő sorrendben: az ifj. énekkar elénekelte a XC. zsoltárt, majd tiszt. Tárkányi György collegiumi vallástaná. mondott hazafias imát. Utánna az ifj. énekkar «Háromszinü zászló lobog» kezdetű dalt adta elő. Az ünnepi beszédet dr. Török István igazgató tanár ur tartotta, megemlékezés beszédében az elmúlt ezerévről, megemlékezve azon körülményekről, melyeknek hazánk ezeréves fennállása köszönhető, s hazafias beszédét a király éltetésével végezte. A beszéd után az ének és zenekar együttesen kuruczdalokat adott elő, mely után Csoma Zsigmond VIII. o. t. szavalta igaz érzéssel és nagy hatással Pósa Lajos «Ima a hazáért» cz. költeményét. Ezután a Szózatot énekelte az ifj. énekkar, majd a valóban hazafias ünnepély a Rákóczy induló eljátszásával véget ért.

A *kolozsvári* felsőbb leányiskola millenniumi ünnepélyt rendezett. Melynek műsora a következő: Szózat éneklé az összes tanuló ifjuság. Árpád a honalapító Garaytól szavalja Gross Irén VI. oszt. növendék. Ünnepi beszéd tartja: Versényi György dr. tanár ur. Királyhymnus Gyarmathy Miklóstól éneklé az összes tanuló ifjuság. Csak magyarok legyünk Dalmaditól szavalja Veisz Elza V. oszt. növendék. A nők hódolata. Drámai allegoria Torkostól. Rendületlenül Aranytól. Szavalja Lityán Viktória V. oszt. növ. Hymnus éneklé az összes tanuló ifjuság.

A *kolozsvári* kereskedelmi akadémia millenniumi ünnepélyt rendezett. Az ünnepély sorrendje a következő: Kölcsei-Erkel: «Hymnus.» Éneklé az ifjusági dalkör. Kiss Sándor intézeti

igazgató elnöki megnyitója. Ferenczi Zoltán dr. ünnepi beszéde. Kóttán Béla felső osztályos növendék szavalta Garay Árpád a Honalapító című költeményét. Schumann: Elj őseink hazája kezdetű dala. Énekelte az ifjúsági dalkör. Lehmann Róbert dr. felolvasása: Jogfolytonosság a magyar nemzet élettereje. Benyó Elemér felső osztályos növendék szavalta Dalmady Győző Csak magyarok legyünk című költeményét. Egyveleg Erkel Bánkban-jából. Előadta az ifjúsági zenekar. Csiky Sándor felső osztályos növendék szabad előadása a honfoglalásról. Nesztor Miklós felső osztályos növendék szavalta Tóth Kálmán Ki volt nagyobb? című költeményét. Pálffy Aladár felső osztályos növendék beszéde az ifjúság nevében. Vörösmarty-Egressy. Szózat. Énekelte az ifjúsági dalkör. Rákóczy-induló. Előadja az ifjúsági zenekar.

A *kolozsvári* unitárius főiskola tanári kara és ifjúsága millenáris ünnepélyt rendezett a következő műsorral. Hymnus. Erkel Ferencztől éneklí az ifjúsági dalárda. Alkalmi imát mond, Ürmösi Károly IV. éves papnövendék. Népdal egyveleg. Előadja az ifj. Apollókör. Megnyitó beszédet mond, Kozma Ferencz iskolai felügyelő gondnok. Ünnepi beszédet tart, Kovács János főgymn. tanár. Királyhymnus Izlái Mártontól éneklí az ifjúsági dalárda. Ünnepi óda. Irta és előadta Ferenczy Kálmán VIII. oszt. tan. Alkalmi szónoki beszédet tart, Varró Elek VIII. o. t. Népdal induló. Fahrbahtól. Előadja az ifjúsági Apollókör. A magyarok Istene Petőfítől, szavalja Varga Dénes II. papnövendék. Szózat Egressytől. Éneklí az ifj. dalárda

A *körmöczbányai* áll. főreáliskola millenniumi ünnepélyt rendezett, programja a következő volt: Hymnus éneklí az ifj. énekkar. Jankovszky Gemeter igazgató-helyettes ünnepi megnyitója. Horváth János VII. o. t. szavalta Szeresd magyar hazádat Garaytól. Víz Ferencz tanár ur elmondta a magyar történelem vázlatát, főbb vonásokban. Ezredévi hymnus. Szövege Imrei János és dallama Antos Károly tanár uraktól. Éneklí az ifj. énekkar. Török Vince VIII. o. t. ünnepi beszéde. Varga Ferencz IV. o. t. szavalta, Petőfi: A magyarok istene című költeményét. Szózat, éneklí az ifj. énekkar. Az ünnepélyt megelőzőleg az ifjúság telekezetek szerint saját diplomáikba vonult.

A *losonezi* m. kir. áll. főgymnasium millenniumi ünnepélyt rendezett. Reggel minden felekezet templomában hálaadó istentisztelet tartott. D. e. 10 órakor kezdetét vette az ünne-

pély, nagyszámu vendégek, a tanári kar és az ifjúság jelenlétében, mely a következő lefolyásu volt Kölcsey Hymnusza, énekelte az ifj. énekkar. Ünnepi beszéd, tartotta Gresits Miksa igazgató ur. Magyar népdal-nyitány, előadta az ifj. zenekar. Ezer év után, Posa Lajostól, szavalta Jansen Lajos VIII. o. t. Szózat, énekelte az ifj. énekkar. Rákóczy induló, előadta az ifj. zenekar.

A *lugosi* m. kir. főgymnasium hazánk ezeréves fennállásának emlékére ünnepélyt rendezett, melynek műsora a következő volt: Szózat éneklí az ifj. énekkar. Megnyitó beszéd. Putnoky Miklós igazgató. Hymnus, éneklí az ifj. énekkar. Ünnepi beszéd. Márton Dávid tanár. Tiéd vagyok tiéd hazám, szav. Litsek Zoltán. III. o. t. Beszéd, Jakab Lajos VIII. o. t. Az új nemzedékhez, szav. Bagyik Árpád, VIII. oszt. tan. Rákóczi induló, éneklí az ifj. énekkar.

A *jászberényi* községi katolikus főgymnasium millenniumi ünnepségeket, rendezett melynek műsora a következő: Hymnus. Kölcsey F. Négyes szólamban Erkel F.-től. Énekelte a főgymn. ifjúság énekkara. Ünnepi beszéd. Tartotta: Barla Kálmán, főgymn. r. tanár. Népdal egyveleg. Játszotta a főgymnasiumi ifjúság zenekara. Magyarok ünnepe. Költemény Kraut Győző főgymn. r. tanártól. Szavalta: Oláh István főgymn. VII. o. t. Millenniumi diadalének (H. Fr.). Éneklí a főgymn. ifjúság énekkara. A Jászság a millenniumban. Szabad előadás. Előadta: Czettel Jenő, főgymn. VII. oszt. tan. Ezer év után. Melodráma. Szövegét írta: Pósa Lajos, zenéjét Tarnay Alajos. Szavalta: Tarnay Kálmán főgymn. VIII. o. tanuló, zongorán kísérte: Tarnay Alajos ur. Szózat. Vörösmarty M. Négyes szólamban Egressy B.-től. Énekelte a főgymn. ifjúság énekkara. Marche Parisiene (F.-től). Játszotta a főgymnasiumi ifjúság zenekara. Induló. Szöged. Endrétől. Énekelte a főgymn. ifjúság énekkarai Moszkowszky: Keringő. Zongorán játszotta: Tarnay Alajos ur. Wieniawski: Faust-ábránd. Hegedűn játszotta: Friedmann Sándor ur. Erkel: Nagy ária, a «Hunyadi László» operából. Enekele: Csik Irén urhölgy. «Gyere haza édes anyám» . . . Népballada. Négyes szólamban énekelte a főgymn. ifjúság énekkara. Liszt: Magyar rhapsodia. Zongorán játszotta: Tarnay Alajos ur. a) Tarnay: Haidé; b) Magyar dalok. Énekelte: Csik Irén urhölgy. Gaudeamus igitur . . . Hatos szólamban Koessler J.-től. Énekelte a főgymn. ifjúság énekkara.

A *nagybecskereki* főgymnasium hazánk ezeréves fennállását ünnepelte, melynek műsora a

következő: Hálaadó isteni tisztelet a főgymnasium templomában 9 órakor. Ünnepély a főgymnasium nagytermében. Az igazgató megnyitó beszéde. Szózat. Előadta a főgymnasium énekkara. Mult, jelen, jövő. Herr Ödön tanár felolvasása. A magyarok nagyasszonyához. Kemenes Ferenc költeménye. Szavalta: Kelemen Kálmán VIII. o. t. Irodalmunk az ezerévből. Radoesay László VIII. o. t. előadása. Ezerévre. Dr. Kiss Sándor költeménye. Hymnus. Előadta a főgymnasium énekkara.

A *m.-sziget*i áll. tanítóképző köre millenniumi ünnepélyt rendezett. A lélekemelő ünnepély programja a következő: Szózat éneklí az ifjúság. Elnöki megnyitó, Bodnár J. IV. éves növ. köri alelnöktől. Emlékbeszéd tartotta Boray Sándor IV. éves növ. Ezredévünk, alkalmi óda Bánfi Iván s. tanártól, szavalta Polnay János II. éves növ. Hunyadi induló. Előadja az ifjúsági zenekar. Ki volt nagyobb. Tóth Kálmántól, szavalja Badó S. III. éves növ. Névtelen induló. Egressytől 3 zongorán előadták: Irsa F. II. éves, Sztankovics J. I. éves és Baumgartner Gy. II. éves növendékek. Rákóczi induló, zenekari kíséret mellett éneklí az ifjúsági dalkör. Végül záróbeszéd Irsa Béla tanárelnöktől.

A *nagyváradi* m. k. állami főreáliskola Arany János önképzőköre szini előadással, szavallással és táncszal egybekötött millenniumi estélyt rendezett.

A *n.-károlyi* kath. főgymnasium ezredéves ünnepélyt rendezett következő programmal. Az egyházban szent misét hallgatott az ifjúság. A gymnasium épületében: Hymnus, éneklí az ifjúság. Fényes Miklós VIII. o. t. szavalata. Ünnepi beszéd, tartja Dr. Fechtel János tanár. Király-hymnus, éneklí a vegyesk. Tanódi Endre IV. o. t. szavalata. Alkalmi beszéd, tartja Veres Béla VIII. o. t. Szózat, éneklí az ifjúság. Záró beszéd tartja a gym. igazgató. Induló, éneklí a vegyes kar.

Pécs. A zircz-csisztercezi rend pécsi r. kat. főgymnasiuma szép millenniumi emlékünnepet rendezett, melynek műsora a következő: Király hymnus. Szövegét írta Dr. Rézbányai József dallamát szerző dr. Wajdits Alajos, előadja a főgymnasiumi ének és zenekar. Visszapillantás hazánk ezer éves multjára. Ünnepi beszéd, tartja Inezédi Dénes, főgymnasiumi igazgató. Szózat. Vörösmartytól. Szavalja Szuly Aladár, VIII. o. t. dongó-karral kíséri a főgymnasiumi énekkar. Az ezredik esztendő. Ünnepi költemény, a zircz-csisztercezi rend pécsi főgymnasiumának diszünnepeére írta Várady Antal, sza-

valja Réder Károly, VII. o. t. Ima. Auber Ferencztől. Éneklí a főgymnasiumi énekkar. A költő látomása, melodráma, írta Tomka Pál, szavalják Szuly Aladár és Fischer Béla, VIII. oszt. tan. zongorán kíséri Buday Dezső, VII. oszt. tan. Hymnus. Kölcseytől. Előadja a főgymnasiumi ének és zenekar.

A *pancsovai* állami főgymnasium millenniumi emlékünnepet rendezett melynek műsora a következő: Hymnus éneklí a főgymnasiumi ifjúság. Az igazgató megnyitó beszéde. Ünnepi beszéd. Tartja Románecz Mihály r. tanár. Király-hymnus. Éneklí a főgymnasiumi ifjúság. Részlet Vörösmarty Zalán futásából. Szavalja Lohrán VIII. o. t. Buzdító dal. Éneklí a főgymnasiumi ifjúság. Ezer év. Jókaitól. Szavalja Seemayer Vilmos VIII. o. t. Szózat, Vörösmartytól. Szavalja Roth Vilmos VIII. o. t. Szózat éneklí a főgymnasiumi ifjúság.

A *pozsonyi* középiskolák kir. kath. főgymnasium, ág. hitv. ev. lyceum, áll. főreáliskola és kereskedelmi akadémia által hazánk ezeréves fennállásának emlékére a városi színházban rendezett ünnepségnek műsora. Hymnus, Kölcseytől. Éneklí négy intézet ifjúságából összeállított vegyes kar, vonós-zene, zongora, és harmonium-kisérettel. A betanításban részt vettek: Dohnányi Frigyes, főgymn. tanár, Frühwirth Samu és Ferencz zenetanítók. Pirhala Imre, tank. főigazgató megnyitó szavai. Ezer év, ünnepi óda, Gaal Mózes. — 8-dikán szavalja Staud János kir. kath. főgymn. VIII. o. t. 9-dikén maga a szerző. Árpád, a honalapító, Garaytól. Szavalja: Fülöp Zsigmond, ág. ev. lyceumi VIII. tanuló. Ti szegény magyarok . . . históriás ének Tinódy Sebestyéntől éneklí a négy intézet ifjúságából összeállított férfikar. Ünnepi beszéd, 8-dikán tartja: Gaal Mózes, főgymn. tanár, 9-dikén: Albert József, ág. ev. lyceumi tanár, Rendületlenül, Arany Jánostól. Szavalja: Bornemisza Gábor, főgymn. VIII. o. t. Bánk lecsendesíti az összeesküvöket. Jelenet Katona J. Bánkban-jából. II. fel. 2. jel. Bánkban — Umlauff Szifrid, gymn. VIII. o. t. Petur — Pfeiffer János, lyc. VIII. Nihál — Palotay Lerecz, gymn. VII. o. t. Összeesküvők — Baján Ferencz gymn. VIII. o. t. Farkas Lőrincz, gymn. VII. o. t. Palotay Dezső, gymn. VII. o. t. Szolgay Lajos, főreálisk. VIII. o. t. Klatt Kornél, főreálisk. VIII. o. t. Sztankovics Arnold lyceumi VII. oszt. tan. Richter Károly, keresk. akad. t. Laticzózy Pál, keresk. akad. t. Betanította és rendezi, Gaal Mózes, főgymn. tanár. Király hymnus, zenéje Sz. Nagy Károlytól. Éneklí a négy intézet ifjúságából összeállított férfikar. Hu-

nyady, Czuczor Gergelytől, szavalja: Gervay Ödön főrealisk. VII. o. t. Szabad Erdély. Kazinczy F.-től. Szavalja Somogyi Dezső, keresk. akad. középso. o. t. Előre. Tóth K.-tól. Szavalja Szamek János, főrealisk. VI. o. t. Szózat, Vörösmartytól. Szavalja Brokes Loránt, főrealisk. VII. o. t. Rákóczy, melodráma Várady Antaltól zenéje id. Ábrányi Kornéltól. Szavalja, Krausz Adolf keresk. akad. fels. o. t. zongorán kíséri Bartók Béla gymn. V. e. t. Rákóczy induló. Éneklí a négy intézet ifjúságából összeállított vegyes kar, vonószene, zongora, és harmonium kísérettel. Betanították: Dohnányi, Fröhvirt és Förster. Május 10-dikén. Délután 2 és fél óra-
kor indulás az áll. főrealiskola udvaráról az ifjúsági játszótérre. Felvonulás. Ennek megtörténte után Szózat. Éneklí a négy intézet tanulóiból összeállított énekkar. Szabadgyakorlatok. Az I—IV. oszt. tanulókat vezényli Paczák János, a kir. kath. főgymn. tornatanítója; az V—VIII. oszt. tanulókat vezényli Lassel Gyula az ág. hit. ev. lyceum tornatanítója. Rendgyakorlatok. Versenyek: futás; mászás, kötélhuzás. Játékok. Befejező ének: Hymnus. Éneklí a négy intézet tanulóiból összeállított énekkar. Elvonulás és takarodás.

A *rosnyói* kath. főgymnasium a millenniumi ünnepélyt nagyon sikeresen ülte meg. Reggel 9 órakor «Te Deum» volt a Deák templomban, a honnan az ifjúság párosával vonult fel a város háza nagytermébe, a hol már nagy számú közönség volt nemzeti színű szalagokkal fel-díszítve. A műsört a Hymnus nyitotta meg, melyet az énekkar adott elő. Ezt követte Dr. Tóth Lőrincz igazgató urnak nagy hatást tett beszéde, a melyet a közönség éljenzésekkel fogadott. Harmadiknak Komoróczy Miklós főgymn. tanár lépett fel és elszavalta az általa készített hazafias ódát. Ezen szavalatot a nagy sikerrel előadott, Kurucz dal követte, a melyben az énekkar tüntette ki magát. Ezután Sey Oszkár VIII. o. t. lépett fel az emelvényre és szavalta a Kemenes Ferencz A magyarok Nagyasszonyához cz. költeményét. Az ünnepélyt a zenekar fejezte be a Rákóczy-indulóval.

A *szászvárosi* Kún-Kollegium a következő műsorról tartotta meg a millenniumi ünnepélyt: Reggel 8 órakor az ev. ref. templomban háláadó istentiszteleten való részvétel. A tulajdonképeni iskolai ünnepély május 9-dikén reggel 9 órakor vette kezdetét. Hymnusz, éneklí a vegyeskar, alkalmi beszéd tartotta Simon Ferencz igazgató tanár. Királyhymusz énekelte a vegyeskar. A negyedik pontot a leányiskola növendékeivel tartotta meg az iskola. Episódok a magyar történetből a következőleg:

Ezer év határán. Szabolek M.-től szavalta Bodár Aladár. Magyarország dicsőítése. Ferenczi Málvintól. Hazám. Lévy M.-től. Szavalta Tökés Ernő. Árpád és a honfoglalás. Előadta. Réti Erzs. Munkács. Bartók L.-től. Szavalta Balog Gy. Szent István, előadja Antoni Margit. Szent István. Földvári L.-től. Szavalta Follert E. Tatárjárás. Vida J.-től. Szavalta Martini Á. Bökös Etelke Szabó Tini. Nagy Lajos előadta Hirsch Hugó. Királyi tett. Szavalta Tóth Liezi Hunyady János. Előadta Ferenczy Ida. Hunyadi Czuczor G.-től. Szavalta Bartók Gy. Mohácsi vész. Előadta Marton Irma. A látnok Kuhéntől. Szavalta Pap E. II. Rákóczi Ferencz. Előadta Izrael F. Esztergom megvétele. Szavalta Zelkó H. Magyar szabadságharcz. Nagy Annától Kossuth. Szavalta Váraljai János. Előre! Tóth K.-től. Szavalta Nagy V. Fogadás tétel. Müller Ernőtől. Szózat énekelte a vegyeskar. Május 10-én d. u. 3-kor játék-verseny volt a várkertben. Este 8-kor táncmulatság a magyar kaszinóban. Mind az ünnepély, mind a táncmulatság ritka élvezetet nyújtott a közönségnek.

A *sepsi-szentgyörgyi* ev. ref. Székely Mikó kollegium millenniumi ünnepélyt rendezett, a következő műsorról: Miklós Géza kollegiumi ref. vallásánár imája után az ifjúsági vegyeskar adta elő Dr. Farnos Dezső tanár vezetésével a Királyhymnust. Ezután Csösz János tanár tartotta millenniumi beszédjét. Ezt követte a Szózat előadva az ifjúsági vegyeskar által. Ezután Balázs Sándor VIII. oszt. tan. tartott alkalmi beszédet, mely után a II. osztály növendékei adták elő Szász Béla tanár vezetésével a Nemzeti zászlót. Ezután Tökés Imre VIII. oszt. tanuló adta elő Szabó Jenő Ezer év hajnalán című ódáját. Az ünnepélyt az ifjúsági énekkar Rákóczi indulója zárta be.

A *szamosújvári* m. kir. állami főgymnasium millenniumi ünnepélye május 9-én folyt le. Az ünnepély a főtemplomban háláadó isteni tisztelettel vette kezdetét. Az isteni tisztelet alatt a főgymn. ifjúsági dalköre Zeffler Lukács vezetésével Aján Jenő és Gerő, Dombora Árpád, Juga Jusztin, Liehman Emil, Papp Bogdán és Orlowszky Frigyes tanulókat vonós kísérete mellett a következő darabokat adta elő: Ünnepi ima. Leffer L.-től. Isten dicsősége. Bethoven L.-től. Részlet Urunk megdicsőítése oratoriumból Kühmsteltől. Millenniumi nagy király hymnus. Zoffer L.-től. Innen 10 órakor a városi vigadó nagytermébe vonult fel az ünnepelő közönség, hol már nagyszámú hölgyközönség gyűlt össze, úgy hogy a terem zsúfolva volt. Dr. Mártonfi Lajos kir. igazgató lendületes hangú beszéddel megnyitotta az ünnepélyt. A

főgymnasiumi dalárda a Kölcsey Hymnus-át énekelte el, melyet a közönség állva hallgatott. Ez után Feczko János főgymn. tanár egy kiválóan tartalmas és hazafias hévtől áthatott beszédet tartott, a mely után Máté Gyula VI. o. tan. Balogh Zoltánnak Ezer év cz. költeményét szavalta el nagy hatással. Ezután a főgymn. dalárda Huber Károlynak Nemzeti zászló cz. művét énekelte el, amita közönség óriási taps viharral megismételte. Azután Pordea Gyula VI. o. tan. mondott egy ugyancsak csinos és hazafias alkalmi beszédet, a melyet a közönség viharos tapsal jutalmazott. Szeháse János V. o. tan. Földváry Istvánnak Szt. István cz. költeményét szavalta el, a mely óriási teteszést aratott. Utánna a főgymn. dalárda a Szózat-ot énekelte el. Végre Dr. Mártonfi L. igazgató záróbeszédével az ünnepélyt befejezte, a mire a közönség a a Rákóczy-induló hangjai mellett szétozlott.

A *s.-a.-ujhelyi* főgymn. a honalapítás ezredéves ünnepélése alkalmából, az ifjúság által a városi színházban sikerült ünnepséget rendezett, melynek műsora a következő: Szózat. Énekelte az ifj. énekkara. Alkalmi beszéd. Irta: Rády József k. r. tanár, felolvasta Kovács Endre k. r. tanár. Fohász. Énekelte a főgymn. ifj. énekkara. Alkalmi költemény. Irta Farkas Andor VIII. oszt. tan. szavalta Klein Lajos VIII. o. tan. Magyar népdalok. Előadja a főgymn. ifj. zenekara. Magyar rohaminduló. Irta Liszt F. zongorán előadták: Várkonyi Béla VIII. o. t. és Ember László VII. o. t. Árpád ébredése. Irta Vörösmarthy M. Személyek: Árpád — Farkas Andor VIII. o. t. Költő — Klein Lajos VIII. o. t. Színész — Bajusz Zoltán VIII. o. t. Szírszellem — Rácz József VII. o. t. Apa — Tóth Alajos VIII. o. t. Fiu — Szirmay Ödön V. o. t. Napszámos — Krausz Jenő VII. o. t. Öreg ember — Misenko József VII. oszt. t. VI-ik Magyar rhapsodia. Irta Liszt F. előadta zongorán Várkonyi Béla VIII. o. t. A magyarok bejövetele. Előadta az ifj. zenekara. Beszéd. Tartotta: Várkonyi Béla VIII. o. t. Szép Ilonka (Melodráma) Irta Vörösmarthy M., zenéjét szerző Erney József, Bajusz Zoltán és Várkonyi Béla. VIII. oszt. tanuló. Rákóczy-induló. Előadta az ifjúság énekkara.

A *szombathelyi* kir. kath. főgymnasium millenniumi ünnepélyének műsora: Reggel 7 órakor. Háláadó szt. mise a székesegyházban. A szt. mise alatt a főgymnasium énekkara énekel. 7 órakor a főgymnasiumi épület dísztermében: Hymnus. Énekelte az ifjúsági énekkar. Ünnepi beszéd. Tartotta Hajdu János tanár ur. Árpád látomása. Előadják Bagary Lajos, Fábán

Gábor, Fleischner Henrik, Gáspári Rezső. Glatz Rezső, Hartl Árpád, Magassy Dénes, Pados Antal, Pájer István, Pekker Emil, Rácz Ferencz, Steiner Jenő, Vass Jenő, Weder Gyula, VIII. osztályu tanuló. 4. Szózat a tanuló társakhoz. Tartja: Gáspári Rezső VIII. osztályu tanuló. 5. Jósolat, Vörösmarty Mihálytól. Szavalja: Heimer Ernő VII. osztályu tanuló. Szózat. Éneklí az ifjúsági énekkar.

A *szombathelyi* polgári és felső kereskedelm iskola május 9-iki millenniumi ünnepélye a következő műsorról folyt le. Reggel 9 órakor az iskola szentes zászlaját, háláadó isteni tisztelettel a Ferenczrendiek templomában felszentelték. Innen az iskola ifjúsága a város tornacsarnokába vonult, hol Semann Gábor igazgató ur hazafias beszédben az ünnepélyt megnyitotta. Az ifjúság világi zászlaját Migály Alajos tanár ur avatta fel. Szép klasszikus beszédben adta elő Kaposy István tanár ur «Az ünnepélyt méltató beszédét». Ezután az iskola magán dalköre a zenekar kísérettel a «Hymnus» énekelte el. Millennium (Alk. költ.) szavalta Gyökhegyi Lajos I. ker. o. t. Hunyadi (Czuczor Gergelytől) szavalta Fleischhacker N. III. plg. o. t. Vörösmarthy «Szózatát» elénekelte a magándalkör. Ki volt nagyobb? (Tóth Kálmántól) szavalta Stern Samu IV. plg. o. t. Magyar Király Hymnus énekelte a magándalkör. Ezer év után (Pósa Lajostól) szavalta Biró Ferencz II. ker. o. t. A szavalat után Semann Gábor igazgató ur az ünnepélyt be-zárta, mire a zenekar a «Rákóczy» indulót játszotta el.

A *soproni* főgymnasium f. évi május hó 9-én millenniumi ünnepet rendezett, melynek műsora a következő volt: Megnyitó beszéd. Mondja Horváth Kristóf igazgató. Kölcsey F., Hymnusz. Éneklí a vegyeskar. Ünnepi beszéd. Mondja Mérei Kálmán dr. Rákóczy Imája. (Ének a kuruczvilágból. Éneklí a Vegyeskar. a) Tarkányi B., Boldogasszony anyánk . . . Szavalja Mihálovits J. VIII. o. tanuló. b) Mindszenti G., Az én hazám. Szavalja Pálovich I. I. o. t. Erkel F., Részlet «Bánk-Bán» cz. operából. Új ezer évünk hajnalán. (Alkalmi költemény Husz L. után.) Előadják: Prolog Kocsis Gy. VIII. o. t. Árpád Makkos G. VIII. o. t. Szt-István Tuboly I. VI. o. t. IV. Béla Tormássy A. VIII. o. t. N. Lajos Höffer K. VIII. o. t. H. Mátyás Rózsás. S. VI. o. t. Zrinyi Góczán P. VI. o. t. Széchenyi Eigner T. VIII. o. t. Kossuth Markó G. VI. o. t. Deák Gazdag B. VII. o. t. I. Tanuló Nelky II. o. t. II. Tanuló Schöfer R. IV. o. t. Epilog Kocsis Gy. VIII. o. t. Mihálovich Ö., Királyhymnusz. Éneklí a Vegyeskar. Petőfi S., A

magyarok Istene. Szavalja Bove K. VII. o. t. Vörösmarthy M., Szózat Előadja az ének- és zenekar. Dalmady Gy., Csak magyarok legyünk! Szavalja Becher A. VIII. o. t. Erkel F., Hunyadi-Induló. Előadja az Ének- és Zenekar.

A *tatai* r. k. gymnasium milleniumi ünnepélye a következőképen folyt le: A Láng Kálmán vezetése alatt álló ifj. énekhar elénekelt Kölcsey Hymnusát. Azután Ambrusztler Sándor tanár urlépett az emelvényre és megtartotta ünnepi beszédjét, melyet elejétől végéig feszült figyelemmel kísért egy az ifjuság, mint a nagy számban egybegyűlt előkelő közönség. Harmadiknak a kis Szívós István 4 elemi o. t. szavalta el Tóth Kálmán: Ki volt nagyobb? cz. szép költeményét. Az ifj. énekhar elénekelt az Ezer esztendeje annak kezdetű dalt. Gardos Aladár IV. o. t. Erkel Ferencz Sarolta cz. dalművét adta elő hegedűn. Zongorán kísérte Holub Jenő IV. o. t. Csáthy Dezsőnek a T. L.-ban megjelent Hazaszeretet cz. költeményét szavalta Beszedics István I. o. t. Utána Jiraszek Ferencz II. o. t. Inczédy László Ezer év cz. költeményét szavalta el. Az ifj. énekhar a Ne sirj pajtás egyveleggel aratott zajos sikert. Dalmady Győző Csak magyarok legyünk cz. költeményének elszavalása Fless György IV. oszt. tan.-nak jutott osztályrészü, a ki feladatának sikeresen meg is felelt. Schutz A. zene-tanár ur zongorakísérete mellett Lakner Béla IV. o. t. Idyllet játszott el hegedűn. Bartók Lajos Munkács-át Hausner Dezső III. o. t. szépen szavalta el. Az ünnepesget az ifj. énekhar fejezte be, a Fohász dal éneklésével. Az ünnepély kezdete előtt a ház kápolnájában szentmise és Te Deum tartatott.

A *zalaegerszegi* magy. kir. állami főgymnasium millennárius ünnepélyt rendezett, melynek műsora a következő: Május 9-én d. e. 8 órakor Te Deum a helybeli róm. kath. templomban. Mises után felvonulás a polgári iskola emeleti rajztermébe, s utána Ezer esztendeje annak. Énekelte az ifjusági dalegyesület. Alkalmi beszéd. Tartotta Vidovits Bonaventura gymnasiumi igazgató. Árpád apánk. Éneklte az ifjusági dalegyesület. Történeti visszapillantás hazánk ezeréves multjára. Beszéd. Tartotta Tuczay János főgymnasiumi tanár. Hymnus. Énekelte az ifjusági dalegyesület.

A *z.-egerszegi* felsőkereskedelmi, polg. fiu és polg. leányiskola millennárius ünnepélyt rendezett, melynek műsora a következő: Szózat. Éneklte az intézet ifjusága. Megnyitó beszéd. Tartja Udvardy Ignác igazgató. Árpád, Nagy Imrétől. Szavalja Handlery Kálmán felső keresk.

isk. tanuló. Ezer év. Inczédy Lászlótól. Szavalja Remm Ella polári leányiskolai tanuló. Ünnepi beszéd. Tartja Gay Károly tanár. Hymnus. Éneklte az ifjuság énekara. Áldás poraikra. Pósa Lajostól. Szavalta Veisz Viktor felső kereskedelmi tanuló. Hunyadi, Czuczortól. Szavalja Erdősi Ella polgári leányiskolai tanuló. Jaj régi magyar nép, kuruczdal. Éneklte az ifjuság énekara. Szeresd hazádat, Gáspár Imrétől. Szavalja Erdős Irnák felső keresk. iskolai tanuló. Losoncyné, Győri Vilmostól. Szavalja Hajnal Stefanie polgári leányiskolai tanuló. Örülj hazám, Várady Antaltól. Szavalja Sipos József felső kereskedelmi iskolai tanuló. Honleány, Rudnyánszkytól. Szavalja Berger Irén polgári leányiskolai tanuló. Rákóczi induló. Éneklte az ifjuság énekara. Hymnus. Éneklte az intézet ifjusága.



A talányok megfejtése.

A 18. számban közölt fejtörő kérdések helyes megfejtései. *Számológész kérdés:* $x = 28 + 4$ $uz = 5 - 11$ $uz = 23 + 5$ uz ; ha $uz = 0$, akkor $x = 28$, $y = 5$, $z = 23$ vagyis 28 tízes, 5 ötös és 23 egyes = 328 frt [$x + y + z = 328$ és $10x = 5y + z$] — *Földrajzi kérdés:* Visegrád. Itt volt fogva Salamon király. A hegyoldalban Zách Klára van eltemetve. — *Történelmi kérdés:* Saint-Arnand Jakab deroy de, francia tábornagy. — *Természettudományi kérdés:* Karfiol vagy virágoskál. A keresztesek rendjébe tartozik. Latin szövege: sinus-asinus. *Számológész:* Jósika Miklós. *Sugár-rajz:* Gyözelmet csak az üllhet, kit nem hagy el igazság és becsület.

Helyesen megfejtették: Gerstlauer Albert, Grüner Rezső, Lindauer Ferencz, Perhács Sándor, Berkovics Miklós, Berger István, Kovács József, Nagy Sándor, Gál Sándor, Molnár Lajos, Varga István, Berkes Lajos, Böllönyi Márton, Huszár Imre, Farkas József, Németh Gábor, László István, Hegedűs Ferencz, Szekeres János, Prunyi Lajos, Vigh Aladár, Keneszy Lajos, Edes István, Horváth József, Krausz Lajos, Kiss Béla, Fekete Ágoston, Marjai Lajos, Telek József, Mérei Károly, Kuncz Béla, Róder Izidor, Klein Béla, Galambos István, Déry Lajos, Istvánfi Lajos, Deák Béla, Jánosy Ferencz, Patonay László, Ováry István, Novák Sándor, Kemény Elek, Magyar János, Futó Sándor. A jutalmat Kemény Elek nyerte el.

Szerkesztői telefon.

M. L. Kecskemét. Nem közölhető. T. H. Sz. Fehérvár. Ki vannak adva. Toldy adta ki. A Franklin Társulatnál kapható Bpsten. W. J. Bpest. Andrassy-ut. Alkalmadtán értesíteni fogjuk, s kérését teljesítjük. K. K. Ungvár. Majd rákerül a sor. K. J. Pozsony. A képeket köszönjük, de az alakok oly elmosódottak, hogy nem lehet használni. Lindenfeld Z. Intézkedtünk.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:
Egész évre ... 4 frt.
Fél évre ... 2 frt.
Negyed évre ... 1 frt.
Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:
Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, IX., Soroksári-utca 31.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Teréz-körút 23. sz.
HIRDETÉSEK
felvételnek és jutányosan számíttanak

ISTEN HOZOTT!

(*) Üdvözlégy Magyarország reménysége, az ifju Magyarország képviselője, középiskolai ifjuság!

Szíves vendégszeretettel fogad téged a fellobogóztott s ünneplő hangulatban levő, derült tekintetű főváros.

Tárt karokkal várunk, aggódó szeretettel gondozunk, figyelmes gyöngédséggel halmozunk el, mert te vagy a nemzet őseréje, te vagy a mi büszkeségünk, te vagy a mi reményeink, aspirációink örököse, szeretetünk tárgya, lelkünk büszkesége.

Mintha Görögország olympusi versenyekre siető ifjait látnók: rózsapír az arczon, nemes hév a szemekben, duzzadó erő a tagokban. Csak a koszoru hiányzik fejetekekről! Azt majd megszerzitek s meg is fogja adni az elismerés.

Eljöttetek a szép fővárosba, a mely tele van versenyzőkkel. Itt mindenki versenyez: a tudomány, a művészet, az ipar, az ész és az erő, a szellem és a kéz, a kicsi és a nagy, mert mindnek egy a célja: megmutatni, hogy e nemzet minden tekintetben hatalmas és életerős.

Hatalmas és erős a munkában, erős a népe, munkás és izmos az ifjusága. A ki pedig testalkatára nézve nem izmos, az legalább is olyan testi ügyességgel pótolja a természet mostohaságát, mely fölér az erővel.

Ti oda fogtok állni a király és a nemzet elé.

S a király látni fogja, hogy milyen a magyar ifjuság s bizalma az ősi erőben még erősebb lesz, mert a mely népnek erős, ügyes, edzett az ifjusága, annak jövője felett nincs miért aggódni.

S én tudom, érzem, hogy a magyar király megfogja dicsérni a magyar ifjuságot, mert az ifjuság megfogja érdemelni a királyi elismerést.

A magyar természet pedig olyan, hogy hálás tud lenni az elismerésért. Annak szép bánásmód, jó szó kell s akkor szelid, hü, lelkes, áldozatra kész. Mig a durvaságnak, az elnyomásnak, ha vesztét okozza is, ellenáll.

Az a királyi elismerés mélyen fog a ti szívetekbe vésődni, lelkesíteni fog, nagygyá, erőssé fog tenni benneteket.

Álljatok ki bátran a sorompóba, nem idegen óriásokat kell legyőzni, hogy hazátok becsületét mentsetek meg: nektek azt kell megmutatnotok, mit értek, bizhat-e bennetek a nemzet, érdemesek vagytok-e arra, hogy rátok büszkék legyünk.

Nem rüt versengés, hanem nemes verseny vár rátok. Dicsőség és elismerés a jutalmatok!

A bizalmat és elismerést előlegezzük is nektek, mert tudjuk, hogy méltók lesztek rá. Ezért fogadunk benneteket szívesen, ezért ölelünk keblünkre szeretettel és büszkeséggel s ezért kiáltjuk felétek őszinte szívből s lelkes örömmel, hogy Isten hozott!